

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 Vtrum liceat hominem adiurare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO III.

DE ADIVRATIONE.

S. Thom. 2. 2. quæst. 90.

ARTICVLVS I.

Utrum liceat hominem adiurare.

Ad iurationi annexa est adiuratio, atque adeo post illius tractatum congruit, ut quæstio hæc subtexatur. Quæritur ergo D. Thom. hic tres articulos, tametsi quatuor sint rerum genera: quas in visu & more est adiurare, quas sunt Deus, homines, demones, ac res denique irrationales. De Deo ergo ac de homine respondet in hoc primo articulo quinque conclusionibus. Prima est, Adiurare est aliquid vel superiorem nobis, vel inferiorem per diuinam aliquam obtestationem ad aliquid agendum ordinare. Quam utiq; definitionem probat ex ordine adiurationis ad iuramentum promissorium. Potest enim quisque & seipsum & superiore se atque se inferiore ad aliquid agendum ordinare & destinare, se autem ipsum per iuramentum, hoc est per reuerentiam diuini nominis quisque destinat & obligat ad id faciendum quod promittit. Dum ergo aliam per aliquod sacrum addicit ad aliquid agendum, siue deprecando, si est superior, siue imperando, si est sibi inferior, tunc dicitur illum adiurare. Secunda conclusio. Differentia est inter iuramentum, quo quis se obligat, & adiurationem, qua alios ad aliquid mouet & excitat. Est enim homo suarum actionum dominus, non tamen eorum quæ sunt ab alio agenda, nisi sibi sit subditus: ob idque sibi ipsi potest per iuramentum necessitatem imponere, non autem alijs præterquam sibi subiectis. Tertia conclusio: Si quis per inuocationem diuini nominis vel cuiusque rei factæ illi, qui sibi non subditur necessitatem quidpiam agendi imponere intentant, sicut sibi ipsi imponit iurando, cuiusmodi adiuratio illicita est. Sanè cum sit iniuriosa usurpatio potestatis quæ in alium non habet. Quarta conclusio: Cuiuscunque superiori licitum est, dum ratio ne

cessitatem affert, sibi subditos in materia licita & honesta tali genere adiurationis constringere. Quinta conclusio: Licitum est cuiusque quosuis alios, siue sibi superiores, siue inferiores citra necessitatis impositionem per reuerentiam diuini nominis vel alicuius rei factæ ad aliquid agendum adducere. Et dum ait D. Thom. hoc licere respectu quorumlibet, Deum etiam comprehendit quem adiurare possumus. Quare in argumento duo protulit contra questionem exempla. Alterum, quod Deum ipsum per aliqua sacra obtestationes obsecramus. Alterum Apostoli ad Roman. 1. 2. ubi per Dei misericordiam obsecrat fideles. Quæ quidem obsecrationes quædam sunt adiurationis forme.

Quinta conclusio.

Adiuratio.

Adiurare, si vim præpositionis, quæ augmentatiua est, consideres, idem est quod valde iurare, & potissimum per execrationem, cum quis negas se aliquid fecisse, ait Dispeream, si hoc feci. Vnde apud Terentium in Hecy. Sancte adiurat non posse apud vos Pamphilum se absente perdurare. Impræsentiarum autem idem est, quod iurando quempiam ad opus aliquod appellere & inducere: sicut abiurare, idem est quod aliquid iuramento abigere & repellere. Quemadmodum in baptismo abiuramus demones, illis eorumque pompis abrenunciantes; & hæretici dum conuertuntur, hæresim abiurant. Est ergo Latine adiuro, idem quod Græcè ἐξορκίζω, unde exorcismus, idem est quod adiuratio. Et quamuis frequentius usurpetur pro adiuratione demonum, qui ab energuminis exorcismis propelluntur, latius tamen patet, ut modo dicebamus. Nam, & Deum adiuramus & homines & irrationales bestiolas, & tempestates nobis nocentes. Adiuramus enim Deum, cum per merita filij sui eum obsecramus. Quem quidem morem ecclesia in periodis omnium collectarum obseruat, cum in calce semper ponat per dominum nostrum Iesum Christum, &c. Et adiuramus Christum per suam crucem, perque suam passionem & resurrectionem; & miser obsecrant per viscera Christi, per meritum Deiparæ virginis. In summa, ut ait S. Thomas. Sicut per iuramentum necessitati faciendi aliquid, nos ipsos adigimus, ita & adiuratione alios inducimus. Quo fit, ut sicut iuratio sic etiam adiuratio, dum legitima est, ad virtutem religionis pertineat:

D d d 4 & dum

Secunda conclusio.

Tertia conclusio.

Quarta conclusio.

Argu.

& dum est illicita, sit etiam vitium religionis contrarium. Atqui idem est de abiuratione: coniuratio verò alium habet significatum. est enim conspiratio in aliquod facinus reipublice perniciosum: sic dicta, quia multi in eundem finem simul iurant, quãuis & pro vehementi adiuratione vsurpetur: coniurantur enim tempestates. Tertia tamen cõclusio esse cuiuspiam ambigua potest, qua negatur licitum esse necessitatem per adiurationem imponere alicui non subdito. Nam dum quis ab aliquo iuramentum petit & recipit seruandi fidem contractus & pacti, nempe ab emptore solvendi pretium creditum, illum videtur adiurando necessaria obligatione devincire. Perinde omnino ac de Abraham Genes. 24. legitur, qui seruum iureiurando perstrinxit, supposita fecemori manu, ne uxorem filio suo Isaac de filiabus Chanaanorum, sed de terra cognationis suæ acciperet. Qua propter nullum hac ratione discrimen est inter seruum, & alium, qui est liber & sui juris. Hoc argumentum ob id fecimus, ut penitus ratio adiurationis exprimeretur, quatenus à simplici iuratione differt haud enim negat conclusio, quin possit quisque quamlibet iuramento constringere: nam à rege ipso capitur iusiurandum obligatorium, sed de adiuratione fit in ea sermo. Et enim differentia, quod cum iuramentum ab aliquo capitur, idem ipse à quo capitur actione propria iurat, seipsum obligans, siue alterius, qui iuramentum recipit, seruus sit, siue dominus. Adiuratio verò non actio eius est qui adiuratur, sed adiurantis: ut si verbi gratia, ego quempiam prece & sacrorum obsecratione ad aliquid agendum moneam, sicut Pontifex dixit Christus, Matth. 26. Adiuro te per Deum viuum, ut dicas nobis, si tu es Christus: hoc enim non fuit iuramentum capere, sed adiurare. Et Num. 5. aiebat le: zelotipie: Adiurabit mulierem sacerdos, & dicit: si non dormiuit vir alienus & tecum, &c. Et 1. Reg. 14. adiurauit Saul populum dicens: Maledictus vir qui comederit panem vsq; ad vesperum donec vlciscar de inimicis meis. Haud ergo adiuratio idem est quod iuratio. Vnde fit consequens, quod qui contra adiurationem sibi factam venit etiam si seruus sit, neutiquam est per iurum, quod re verà esset, si ipse iurasset licet fiat criminis inobediencie reus. Quocirca si A-

braham fecit, ut seruus suis verbis protulisset iuramentum per dominum celi & terræ, non fuit adiuratio: sed capio iuramenti, quod fecit seruus seipsum obligans. Magis tamen contentan cum textui apparet, illa verba Abraham per modum adiurationis protulisse, dicens, Adiuro te per dominum Deum celi & terræ, &c. tamen si capio iuramenti nonnquam adiuratio dicatur. Legitur namque Iosue 2. Postquam exploratorum hospita illos iuramento deuinxit, ut se domumque seruaarent suam, innoxij erimus à iuramento, hoc quo ad iurasti nos, &c. Potest ergo, ut quarta asseruit conclusio, dominus non solum iuramenti à seruo exigere, verum & ipsam propriam verbis per Deum & sacra adiurare. Et tunc seruus tenetur parere ex fide quam domino debet. Attamen per proprium iuramentum astrictus quisque constringitur, quam per alterius adiurationem. Est tamen grauior culpa adiurato seruo, si non sit obtemperans quàm si non fuisse adiuratus. Qua propter domini iure nequeunt sine causa legitima seruos imperado adiurare. Quia verò alie adiurationem, que sunt ad superiores, non debent esse competeri ratione fieri est enim importuna & religioni minus consonum, dum quidam vigent necessitate, ut miserum obolum extorqueant per Christi vulnera perque intemerata virginis viscera, obuium quemlibet adiurare imò dum Deum obsecrantes adiuramus, debemus obsecrationis rei, quam postulamus, admetiri, & non pro te, que minima pecunia aestimatur, contremendas obsecrationes accumulare.

Primum argm D. Tho. sumitur ex Origene hom. 35. super illud Matth. 26. Adiuro te per Deum viuum &c. vbi ait, Estimo quoniam non oportet, ut homo qui vult secundum Euangelium viuere, adinret alterum. Si enim iurare non licet quantum ad Euangelium Christi mandatum neque licet adiurare. Idque inde cõfirmatur, quod princeps ille. Sacerdoti Iesum illicitè adiurauit per Deum viuum. Responso tamen est Origene id intelligere de adiuratione, quod quis alium non sibi subditum cogendo adiurat. Adiuratio autem principis sacerdotum iniqua ob id fuit, quod illo pacto voluit perstringere

stringere Christum, ac si eius esset legitimus princeps. Erat enim Iudæis frequentius adiurare subditos, quam iuramentum ab illis exigere: præcipue quod princeps ille veritus fuit à Christo iuramentum exigere: timens ne ille facere renueret. Ad iuratio tamen illa multis nominibus fuit absurda. Primum, ex defectu potestatis: quoniam in processu illo, quo Iudæi ad Christi necem tendebant, non poterant eum de crimine interrogare, quia non poterant interficere quemquam. Secundò, quia superflua erat interrogatio, cum satis id per doctrinam & miracula Christi debuissent habere exploratum eum esse Christum. Ad hæc adiuratio illa impura erat & nefanda, quia nolebant id à Christo audire, vt crederent, sed vt ansam (vt fecerunt) inde nanciscerentur adigendi eum in mortem. Quare Christus neque paruit respondendo sum, neque prius negavit eum responderit, Tu dixisti.

Secundū argum. Secundum argumentum eodem pertinet, scilicet, quod non licet adiuratione alium compellere, necessitatem illi imponendo præterquam subditum.

Tertio argumento discrimen tangit, quod nos supra inter adiurationem & captiōnem iuramenti declarauimus. Arguit enim, Adiurare est aliquem ad iurandum inducere: quod tantum potest dominus in seruum, vel creditor in debitorem, ergo non licet inferioribus superiores adiurare.

Respondendo autem assumptum negat. Adiurare enim non est alium ad iurandum inducere, sed obsecratione ad aliquid prouocare. Et autem differentia inter adiurationem, qua ad hominem vimur, & qua vimur ad Deum. Cum enim hominem adiuramus, cōtendimus per factorum reuerentiam eius animum emollire, & immutare. Cum autem Deum, qui omnino immutabilis est, obsecramus, non id intendimus; impium enim hoc esset, sed contendimus aliquid ab eo obtinere, si modo per æternam eius voluntatem nobis destinauit concedere. Multa enim nobis, quæ ab æterno elargiri constituit, decernit dare p nostras obsecrationes & merita, quæ sunt effectus gratiæ, atque adeo prædestinationis. Itaque licet nos sine nostris meritis & prædestinauerit, & per præuenientem gratiam vocauerit, tamen nos per eius adiutricem gratiam & nostra ope

ra, ac subinde p nostras obsecrationes augmentum spiritualium charismatum promeremur; iuxta verbum Petri, Certam vestram vocationem facite.

ARTICVLVS IIII.

Utrum liceat daemones adiurare.

Svblequitur, vt videamus, an liceat adiurare daemones? Ad quod D. Thom. supposita distinctione duabus conclusionibus respondet. Distinctio ex superioribus colligitur; Bisariam namque quempiam adiuramus, scilicet per modum deprecationis, ob reuerentiam rei sacre quempiam inducendo, & rursus per modum compulsionis.

Prima ergo conclusio est; Neutiquam licet daemones per modum deprecationis adiurare. Cuius ratio est, quia hoc genus quoddam est benevolentiae & amicitiae; quam erga daemones nullatenus gerere fas est. Secundus autem modus subdistinguitur. Nam alium compellendo adiurare dupliciter accidit scilicet, aut tanquam hostem aut tanquam subditum. Præterea tanquam hostem aut ad illum repellendū & propullandum, ne nobis noceat, aut ad aliquid ab eis obtinendum, siue per doctrinam, siue per aliud quoduis auxilium.

Est ergo secunda conclusio quadrimbris; Daemones per modum compulsionis adiurare possumus, non tamen tanquam nobis subditos idque ad ipsos repellendos non autem ad aliquid ab eis obtinendum, nisi forsan aliqua nobis affuisset diuina inspiratio, vt id faciamus. Ad huius autem conclusionis intellectum, speculandum est, daemones in huius vitæ decursu constitutos esse aduersarios nostros. Etenim vt post originalem culpam amisso siæno originali iustitiæ, relicta nobis fuit rebellio carnis ad exercitium, sic & post victoriam serpentis qua daemones primos nostros parentes superarunt, permillum illis est, vt nos bello impugnent, nempe vt per hanc militiam, quæ vt ait Iob, est vita hominis super terram, ad triumphum sempiternæ felicitatis promoueamur. Vnde Paulus ad Ephes. sexto. Induite vos inquit, aduersus insidias diaboli, &c. Sunt ergo daemones in hac vita aduersarij nostri, tanquam leones (vt ait Petrus) in nos rugientes;

Prima conclusio

Secunda conclusio